

Lögmannafélag
Íslands

Det Islandske Advokatsamfund
The Icelandic Bar Association

Nefndasvið Alþingis
Stjórnskipunar- og eftirlitsnefnd
Elín Valdís Þorsteinsdóttir nefndaritari
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík 31. maí 2017.

Efni: Beiðni um afstöðu til rökstuðnings dómsmálaráðherra vegna tillagna um skipun dómara við Landsrétt.

Um efnið vísast í tölvupóst þinn dags. 30. maí sl. þar sem óskað er eftir afstöðu tiltekinna aðila, m.a. Reimars Péturssonar hrl. og formanns Lögmannafélags Íslands til rökstuðnings dómsmálaráðherra vegna tillagna um skipun dómara við Landsrétt.

Stjórn Lögmannafélags Íslands hefur farið yfir rökstuðning ráðherra og leyfir sér að koma á framfæri eftirfarandi sjónarmiðum:

I.

Samkvæmt því sem segir í minnisblaði ráðherra, dags. 30. maí 2017, er ráðherra „í mati sínu bundinn af því að velja þá sem hæfastir eru til að gegna embætti landsréttardómara“ og að ofangreindir fjórir umsækjendur eru „að auki hæfastir til að gegna embætti dómara við Landsrétt“. Samkvæmt þessu er þá ekki um það deilt að ráðherra telur sér skylt að velja *hæfustu* umsækjendurna, sbr. einnig í þessu samhengi dóm *Hæstaréttar 14. apríl 2011 í máli nr. 412/2010*.

Af tilvitnuðum dómi má jafnframt ráða hvaða kröfur gera verður til ráðherra, þ.m.t. um rannsókn, viki hann frá mati dómnefndar um hverjir séu hæfastir umsækjenda:

„Samkvæmt 10. gr. stjórnáskilgáttar nr. 37/1993 ber stjórnvaldi, sem veitir starf í þjónustu ríkisins eða embætti, að sjá til þess að atriði, sem máli skipta, séu nægjanlega upplýst áður en það tekur ákvörðun um veitinguna. Með áðurgildandi 3. mgr. og 4. mgr. 12. gr. laga nr. 15/1998 var þessari rannsóknarskyldu við skipun í embætti héraðsdómara í verulegum atriðum létt af dóms- og kirkjumálaráðherra, en hún lögð þess í stað á herðar dómnefndar, sem skipað var í með tilliti til þess að tryggt yrði að sérþekking væri þar fyrir hendi um mat á hæfni umsækjenda um embætti héraðsdómara. Við rannsókn og hæfnismatið voru hendur dómnefndarinnar jafnframt að nokkru bundnar af áðurnefndum fyrirmælum í reglum nr. 693/1999, sem ráðherra setti, og verklagsreglum, sem hann staðfesti sem fyrr segir 23. mars 2001. Þótt álit dómnefndarinnar hafi ekki verið bindandi fyrir ráðherra, svo sem tekið var fram í 7. gr. reglna nr. 693/1999, verður að gæta sérstaklega að því að rannsókn hennar kom lögum samkvæmt í stað rannsóknar, sem ráðherra hefði ella borið að gera. Af því leiðir að hafi ráðherra talið efni til að víkja frá álit dómnefndarinnar við skipun í embætti héraðsdómara var óhjákvæmilegt að ákvörðun hans yrði reist á frekari rannsókn eftir 10. gr. stjórnáskilgáttar, þar sem tekið yrði meðal annars tillit til fyrirmæla hans sjálfs í reglum nr. 693/1999 um þau atriði varðandi umsækjendur, sem ráða skyldu hæfnismati, og jafnframt tryggt að sérþekkingar nyti þar

við í sambærilegum mæli og við störf dómnefndarinnar. Í þeim efnum bar einnig sérstaklega að gæta að því að við veitingu embættis héraðsdómara tók ráðherra ekki ákvörðun um starf, sem átti undir boðvald hans, heldur stöðu, sem heyrir til annarrar greinar ríkisvaldsins og sérstakar reglur um sjálfstæði gilda um samkvæmt 1. málslíð 61. gr. stjórnarskrárinnar, sbr. 1. mgr. 24. gr. laga nr. 15/1998.“

Vakin er athygli á að í tilvitnuðu máli hafði settur ráðherra lýst því yfir með almennum hætti að hann hefði yfirfarið öll gögn máls í ráðuneytinu og myndað sér skoðun byggt á því. Hæstiréttur taldi þá yfirferð alls ófullnægjandi og sagði:

„Ekkert er fram komið í málinu um frekari rannsókn aðaláfrýjandans sjálfs eða annarra á hans vegum á atriðum, sem vörðuðu veitingu embættisins. Að virtum þeim kröfum, sem bar að gera samkvæmt áðursögðu, var þessi rannsókn aðaláfrýjandans með öllu ófullnægjandi til að upplýsa málið nægilega svo að honum gæti verið fært að taka aðra ákvörðun um hæfni umsækjenda en dómnefnd, sem skipuð var sérfróðum mönnum.“

II.

Af því sem má ráða af minnisblaði ráðherra var „reynslu af dómastörfum“ gert „hærra undir höfði“ en gert var í mati dómnefndar og „vægi þessa matsþáttar því aukið frá því sem var í heildarmati dómnefndar“, án frekari útskýringa. Ráðherra virðist því ekki gera athugasemdir við niðurstöður dómnefndar að öðru leyti.

Hvernig framangreint veldur því þá að tilteknir dómamar, sem voru samkvæmt mati dómnefndar taldir hæfari en aðrir dómamar, standa þeim skyndilega að baki, sbr. það að ráðherra sé að velja „hæfustu“ umsækjendurna samkvæmt því sem hann sjálfur segir, er á hinn bóginn algjörlega óútskýrt sem helgast væntanlega af því að slíkt er ekki hægt að útskýra svo hald sé í. Enn síður, hvernig framangreind „breyta“ verður þess valdandi að umsækjandi, sem var í 30. sæti samkvæmt mati dómnefndar, standi skyndilega umsækjanda í 7. sæti frammar, svo dæmi sé tekið.

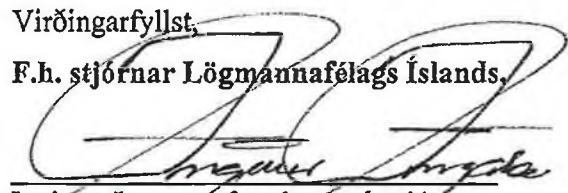
Virðist samkvæmt framansögðu heldur vandséð, svo ekki sé fastar að orði kveðið, að embættisfærsla ráðherra fullnægi þeim kröfum sem leiða má meðal annars af dómaframkvæmd Hæstaréttar og almennum reglum stjórnisýsluréttar, enda erfitt að sjá að niðurstaðan sé í samræmi við þá stjórnisýslu sem ráðherra kveðst þó sjálfur leggja til grundvallar.

III.

Stjórn Lögmannafélags Íslands telur þessa embættisfærslu síst til þess fallna að skapa nýjum dómstól það traust og veganesti sem nauðsynleg er í lýðræðisþjóðfélagi. Að sama skapi eru það vonbrigði að ráðherra, sem var starfandi lögmaður, geri jafn lítið úr lögmannsreynslu, samanborið við reynslu af dómsstörfum, og raun ber vitni.

Virðingarfyllt,

F.h. stjórnar Lögmannafélags Íslands.

Ingimar Ingason, framkvæmdastjóri.